

HARMANCIK

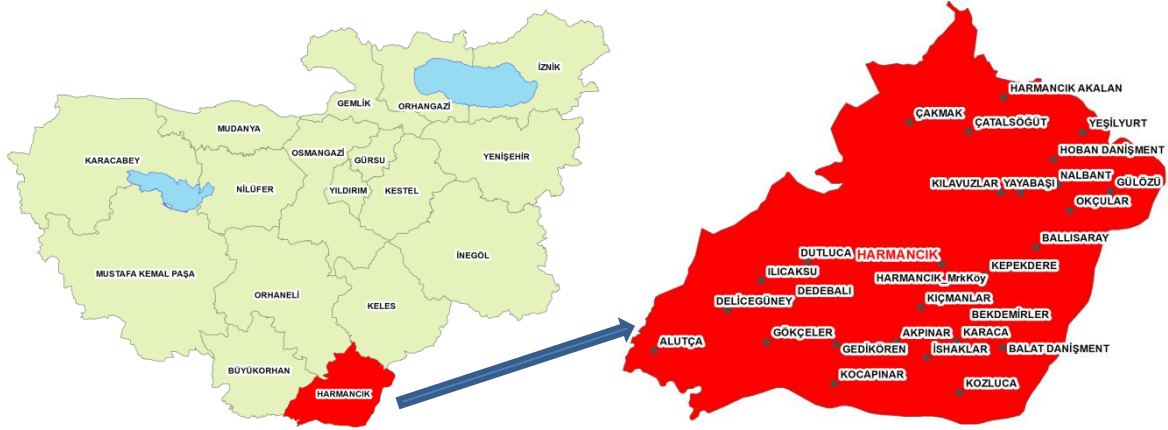
Kasım 2012

İçindekiler

1. Genel Görünüm	3
1.1. Coğrafya ve İklim	3
1.2. İdari Yapı.....	3
1.3. Tarih.....	3
1.4. Nüfus	4
1.5. Sosyal Yapı	5
1.5.1. Eğitim.....	5
1.5.2. Sağlık.....	6
2. Ekonomik Görünüm.....	6
2.1. Genel	6
2.2. Turizm.....	6
2.3. Tarım, Hayvancılık ve Ormancılık	7
2.4. Madencilik	8
3. İlçe Görüşleri.....	8
3.1. İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar	8
3.2. İlçede Yapılması Hedeflenen ve/veya Düşünülen Projeler.....	9
3.3. Bölge ve ülke kalkınması için gerekli alanlar hakkında ilçe görüşleri	10
3.4. BEBKA Proje Çalışmaları	10

1. Genel Görünüm

1.1. Coğrafya ve İklim¹

Harmancık, doğusunda Domaniç ve Tavşanlı, batısında Gökçedağ istasyonu ve Dursunbey ilçesi, kuzeyinde Keles ve Orhaneli, güneyinde Simav ilçeleri ile çevrili, Kütahya - Bursa- Balıkesir illerinin kesiştiği noktada yer almaktadır. Bursa'ya uzaklığı 96 km, yüzölçümü ise 365 km² 'dir. Harmancık, Bursa'nın en güneyde yer alan ilçesi olup güneyde Domaşa, batıda Dede, doğuda Kaklık, kuzeyde Topbaşı Tepesi gibi yükseltilerle çevrelenmiştir. Üç tarafında küçük dereler yer alır (Batısında Şadırvan deresi, güneydoğusunda Eskiçi deresi, güneyinde Çardı deresi). Dereler etrafındaki tarla ve bahçeleri sulamada kullanılır

Karasal iklim görülür; yazları çok sıcak, kışları ise serttir. Yağışlar kar ve yağmur şeklindedir. Nisan ayına kadar aralıklarla süren kırılgı yağışı bitkileri olumsuz etkiler. İlçenin etrafı çam ormanları ile çevrilidir.

1.2. İdari Yapı

Tablo 1. Köyler

Akpınar	Alutca	Balatdanışman	Bekdemirler	Çakmak	Çatalsoğut
Gülözü	Harmancık Akalan	Hopandanışman	Ilıcaksu	İshaklar	Kışmanlar
Dedeali	Delicegüney	Dutluca	Gedikören	Gökçeler	
Kocapınar	Kozluca	Nalbant	Okçular	Yeşilyurt	

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi), 22.11.2012, 11:50.

1.3. Tarih²

Harmancık'ın kuruluşu Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna tekabül eder. 1324-1325 yıllarında Adronos'un (Orhaneli) fethinden sonra oluşmuştur. Tarihi Adronos Kenti, Roma imparatoru Hadrianus tarafından kurulmuştur. Adronos Kenti Harmancık sınırlarını içine alan bir kentti. Hadrianus bugünkü Orhaneli'yi av mahalli olarak kullanmaktaydı. Buralara hamamlar inşa ettirdi. Bu hamamların kalıntılarına bugün Harmancık sınırları içinde bulunan Ilıcaksu kaplıcalarının üst tarafında rastlamak mümkündür. Harmancık Merkezi'ne (Çardı) ilk Sipahiler sonra Habiboğulları daha sonra da Kara Veyisler Yörük

¹ http://www.xn--harmancik-zkb.gov.tr/default_B0.aspx?content=1013, 22.11.2012, 11:42.

² http://www.harmancik.bel.tr/harmancik_hakkinda/, 22.11.2012, 17:12.

cemaatleri yerleşmişlerdir. Osmanlı Devleti kuruluş zamanında Harmancık küçük bir köy olarak Adranos'a yani Orhaneli'ye bağlıydı. Fakat Osmanlı döneminde zaman zaman kaza yapılmıştır. Örneğin 1869 yılında Orhaneli "Beyce Bucağı" olarak Harmancık'a bağlıydı. Daha sonraki dönemlerde Harmancık nahiye ve bucak olarak yönetilmiştir. Harmancığın merkezine halk arasında "Çardı" denir. Bu ismin, Harmancık'ı çevreleyen dört dere veya dört tepeden ileri geldiği söylenir. Yunan işgalleri sırasında yörenin namılı efeleri başta Alabardalı Kabakçı Salih Efe, Harmancıkakalanlı Canip Efe, Kıranişıklar Köyünden Topal Sadettin Efe ve diğer yerli efeler karşı koymuşlar ve adlarına Dağ Müfrezesi denmiştir. 6 Eylül 1922 tarihinde, Harmancık Yunan işgalinden kurtulmuştur.

1.4. Nüfus

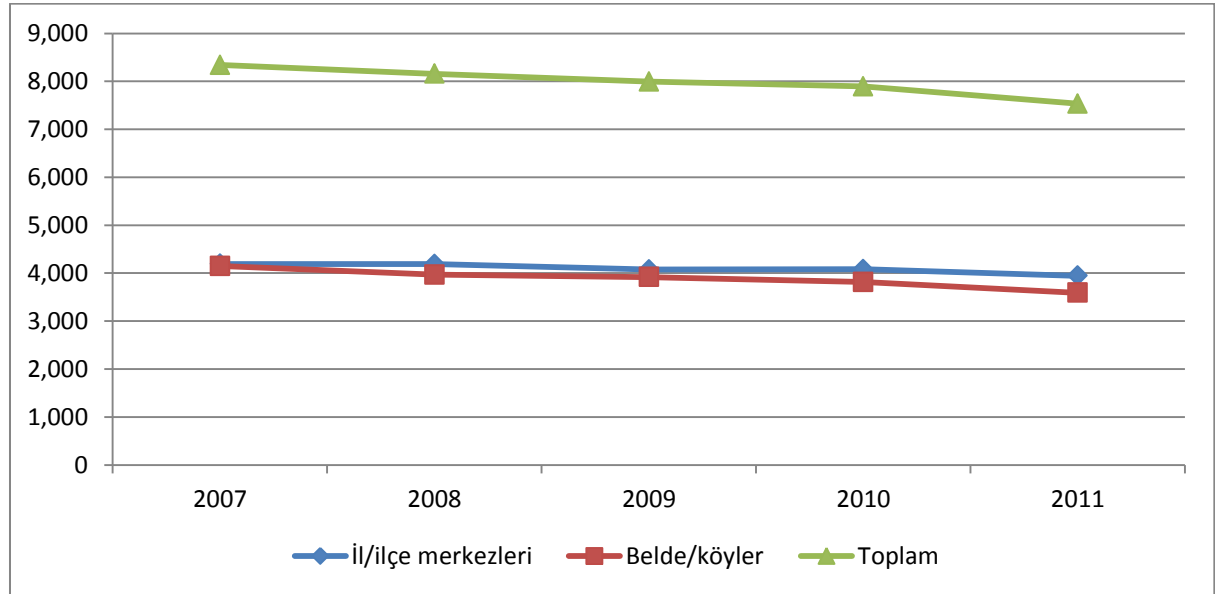
Tablo 2. Yıllar İtibariyle Nüfus

	İl/ilçe merkezleri	Belde/köyler	Toplam
2007	4,192	4,148	8,340
2008	4,188	3,968	8,156
2009	4,076	3,918	7,994
2010	4,080	3,814	7,894
2011	3,943	3,589	7,532

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

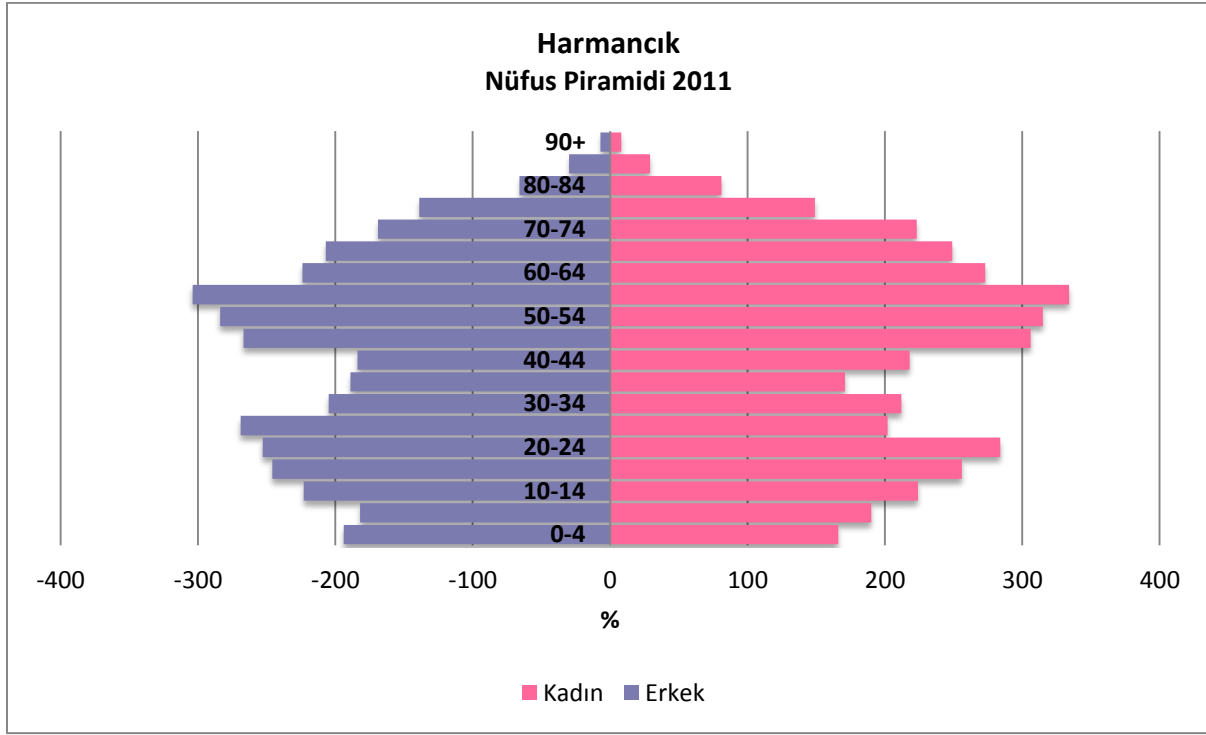
Harmancık'ta 2011 yılı sonu itibariyle 7532 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %51,64'ünü kadın nüfusu oluşturmaktadır. Yıllar itibariyle incelendiğinde, genel olarak hem ilçe merkezi hem de köylerdeki nüfusta 2009-2011 yılları arası düşüş yaşandığı görülmektedir.

Grafik 1. Harmancık Nüfus 2007-2011

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Grafik 1. Harmancık İlçesi Nüfus Piramidi

İlçe nüfusunun ortalama yaşı 43,7'dir ve buna göre Harmancık İlçesi Bursa ilinin en yaşlı ilçesidir.

1.5. Sosyal Yapı

1.5.1. Eğitim

Tablo 3. Yıllar İtibariyle Okuryazarlık Oranları

	(%)
Okuryazarlık Oranı	84,58
Kadın Okuryazarlık Oranı	75,87
Erkek Okuryazarlık Oranı	93,98

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi), 22.11.2012, 09.40.

İlçe okuryazarlık oranlarına bakıldığında, erkek okuryazarlık oranının kadın okuryazarlık oranından oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Eğitim Durumu

Okul/Kurum Sayısı	11
Derslik Sayısı	52
Öğrenci Sayısı	844
Öğretmen Sayısı	66

Kaynak : <http://harmancik.meb.gov.tr/>, 22.11.2012, 14.00.

İlçede okulların genel olarak küçük olduğu ve derslik başına öğrenci sayısının (16), Bursa geneline göre (34)³ düşük olduğu görülmektedir.

³ <http://bursa.meb.gov.tr/>, 22.11.2012, 09.51.

Harmancık'ta Uludağ Üniversitesi'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Harmancık Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. Bu okulda;

- **OTEL LOKANTA VE İKRAM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ**
 - Aşçılık Programı
 - Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı
 - İkram Hizmetleri Programı
- **MALZEME VE MALZEME İŞLEME TEKNOLOJİSİ BÖLÜMÜ**
 - Mobilya ve Dekorasyon Programı
- **MUHASEBE VE VERGİ BÖLÜMÜ**
 - Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı
 - Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı (İ.Ö)
- **PAZARLAMA VE DIŞ TİCARET BÖLÜMÜ**
 - Pazarlama Programı
- **SEYAHAT TURİZM VE EĞLENCE HİZMETLERİ BÖLÜMÜ**
 - Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programı
- **GIDA İŞLEME BÖLÜMÜ**
 - Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi Programı

bölgümleri⁴ bulunmaktadır.

1.5.2. Sağlık

Hastaneler açısından incelendiğinde, bir devlet hastanesi bulunmaktadır. 2011 yılındaki yatak sayısı 10 ve bin kişiye düşen yatak sayısı 1.3 olarak ortaya çıkmaktadır.

2. Ekonomik Görünüm

2.1. Genel

İlçede ekonomik hayat tarım, hayvancılık, ormancılık ve madencilik üzerine kurulmuştur. Özellikle dağ turizmi açısından da belli derecede bir potansiyeli olduğu söylenebilir. İlçe Balıkesir-Kütahya yolu üzerinde yer aldığı için ulaşım açısından da tercih edilen bir güzergâh üzerindedir.

İlçenin ekonomik hayat bağlamında öncelikli olarak Tavşanlı, Balıkesir ili Dursunbey İlçesinin yakın köyleri (Gökçedağ yöresi), Keles, Orhaneli ve Büyükorhan ilçeleri ile ilişkileri içinde olduğu söylenebilir.

2.2. Turizm

İlçede az da olsa turizm potansiyelinin olduğu görülmektedir. Karaca Göleti'nin dağ yürüyüşü, kampçılık, at binme, balıkçılık vb. doğa sporları bağlamında eko-turizm potansiyeli olduğu görülmektedir. Ayrıca ilçede bağlı Ilıcaksu köyünde Bizans dönemine dayanan bir kaplıca su kaynağı bulunmaktadır. Bakımsız ve konaklama imkânları çok sınırlı olan bu su yerli halk tarafından işletilmekle beraber şu an turistik amaçlı bir çekime sahip değildir.

Ticari olarak öne çıkan ürünler:

Karaca Göleti: Kütahya sınırına yakın bir yerde bulunan gölet piknik amacı ile kullanılmaktadır. İlçe sakinlerine ek olarak çevre yörelerden de ziyaretçileri ağırlamaktadır.

⁴ http://harmancik.uludag.edu.tr/?page_id=62, 22.11.2012, 15.00.

İlıcaksu Kaplıcası: Bizans dönemine dayanan kaplıcaya az da olsa ziyaretçiler gelmekte ve dönemsel olarak kalmaktadır.

2.3. Tarım, Hayvancılık ve Ormancılık

İlçede genelde orta yaş ve üzeri emekli kesimin yaşadığı görülmektedir. Dolayısı ile geleneksel tarım yöntemlerinin yoğun olarak kullanıldığı ve modern yöntemlerinin çok kullanılmadığı bilinmektedir. Tarımda özellikle ticari anlamda meyveciliğin ön planda olduğu söylenebilir. Özellikle Keles ilçesine yakın ve rakımın uygun olduğu köylerde Napolyon kirazı üretim yapılmaktadır. Aynı zamanda İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından Kırsal Kalkınma Projeleri kapsamında dağıtılan fideler yardımıyla ceviz üretimi de belli bir noktaya getirilmeye çalışılmaktadır.

İlçede alışverişin canlandığı halk pazarı Çarşamba günleri düzenlenmekte ve ilçe dışından da gelenler (çevre köy ve ilçelerden) yetiştirdikleri ürünleri satmaktadırlar. Büyük çapta bir tarımsal üretim olmadığı için genel olarak az ürün getirilen pazarlarda, Bursa ve Kütahya illerinden ticari olarak pazarcılık yapanların da mevcut olduğu görülmektedir. Sulama az yapılabildiği için hayvancılık kapsamında yem bitkileri (arpa ve buğday) de yetiştirilmektedir. Ayrıca birkaç köyde de anason üretimi yapıldığı belirtilmiştir. Üzüm üretimi daha önceki yıllarda önemli bir üretim potansiyeline sahip iken artık üretimin durduğu ve bitme noktasında olduğu görülmektedir.

İlçede sayı olarak az olsa da büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık da yapılmaktadır. Besi (genelde kurbanlık için) ve süt üretimi amacıyla 1700 civarı büyükbaş, 9000 civarı küçükbaş hayvan olduğu tahmin edilmektedir. İlçede süt ürünlerini işleyen bir de mandıra bulunmaktadır.

Kaliteli bal üretimi sınırlı miktarda da olsa yapılmakta ve ilçede 2000 dolayında da bal kovanının olduğu tahmin edilmektedir. Bu bal kovanlarının bir kısmı ilçede arıcılığın geliştirilmesi için İlçe Tarım Müdürlüğü tarafından dağıtımı yapılmıştır. Bunlar dışında orman işçiliğinin (tomrukçuluk) de ilçenin orman köylerinde yaşayanları için önemli bir geçim kaynağı olduğu belirtilmektedir. İlçe Bursa genelinde kontrollü ağaç kesimi yapılan önemli merkezlerden biridir.

Ticari olarak öne çıkan ürünler

Kiraz: Genelde ihraç edilmektedir.

Ceviz: Bursa merkez ve Tavşanlı-Kütahya'ya satışı yapılmaktadır.

Büyükbaş Hayvan: B. Orhan hayvan pazarında satışı yapılmaktadır.

Süt ve Süt Ürünleri: SÜTAŞ ve EKER firmaları alım yapmaktadır. Ayrıca ilçede mevcut olan bir mandırada kaşar üretimi yapılmakta ve İstanbul pazarına gönderilmektedir.

Tablo 5. Seçilmiş Bazı Tarımsal Ürünlerin Üretim Değerleri

Tahıl ve Ot	Üretim (ton)
Buğday (Diğer)	5.885
Fig (Yesil Ot)	4.688
Arpa (Diğer)	1.839
Mısır (Hasıl)	1.050
Nohut	414

Sebze	Üretim (ton)
Hıyar (Sofralık)	180
Karpuz	160
Balkabağı	150
Soğan (Taze)	100
Domates (Sofralık)	100

Meyve	Üretim (ton)
Kiraz	520
Çilek	500
Vişne	284
Badem	210
Elma (Diğer)	201

Kaynak: İlçe Çalışmaları-Ön Hazırlık

Tablo 6. Büyükbaş Hayvancılık 2011

Hayvan Adı	Yetişkin (baş)	Genç-Yavru (baş)	Toplam (baş)	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)
Sığır(Melez)	1 628	300	1 928	1 008	2748.82

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo 7. Küçükbaş Hayvancılık 2011

Hayvan Adı	Yetişkin (baş)	Genç-Yavru (baş)	Toplam (baş)	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)
Koyun (Yerli)	4 250	1 210	5 460	2 604	203.11
Keçi(Kıl)	760	230	990	445	49.40

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo 8. Arıcılık 2011

Arıcılık köy sayısı	Yeni kovan sayısı	Eski kovan sayısı	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
16	2 050	10	2 060	8.4	0.145

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

2.4. Madencilik

Madencilik ilçede geçmişten beri önemli bir faaliyet alanıdır. İlçede emekli kesimin büyük çoğunluğunun (özellikle 90lı yıllarda emekli olanlar) ETİ Maden ve Tavşanlı Tunçbilek İşletmelerinden emekli olduğu belirtilmektedir. Dünyada ilk kez Krom madeninin çıkarıldığı yer olarak bilinen Harmancık ilçesinde madenciliğin ilçede önemli bir istihdam kaynağı oluşturduğu söylenebilir. Birkaç yıl öncesine kadar 350-400 kişinin çalıştırıldığı madenlerde istihdam oldukça azalmıştır. Krom fiyatına da bağlı olarak dönemsel dalgalanmaların da yaşandığı ilçede ilgili madenlerde şu an 150 civarında kişinin çalıştığı belirtilmektedir. Faaliyette olan 3 işletmeye ait işletme ruhsatları ilçe dışından girişimcilere aittir. İlçede bazı yörelerde çakmaktaşı da çıkarılmaktadır.

Ticari olarak öne çıkan ürünler:

Krom: Çin'e cevher olarak satışı yapılmaktadır.

3. İlçe Görüşleri

3.1. İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar

1. İlçede yaşayanların genel anlamda orta yaşın üzerinde ve emekli insanlardan (çoğu ETİ Maden İşletmeleri ve Tavşanlı Tunçbilek İşletmelerinden emekli) oluşması ticari üretim anlamında ciddi girişimlere yönelik isteksizliğin oluşmasına neden olmaktadır.

2. Genç nüfusun, çoğunlukla sosyal ihtiyaçlar nedeniyle şehir merkezlerine göç etmesi bu bölgedeki nüfusun ortalama yaşının oldukça yükselmesine neden olmaktadır. İlçe nüfusunun şu an 7500 dolayında olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakamın 12000-13000 dolaylarından, temel olarak göç sebebi ile bu rakamlara gerilediği belirtilmektedir.
3. Göçlerin daha çok şehir merkezlerinin sosyal olanaklarının fazlalığı ve genç nüfusun tarım ile uğraşmak istememesi sebebi ile ortaya çıktığı görülmektedir. Buna rağmen, ilçede ikamet eden aile büyükleri şehir merkezlerinde yaşayan aile bireylerine (gelin, damat, çocuk vb.) özellikle gıda ürünleri (bağ, bahçe, hayvansal ürünler) sağladığı ve maddi açıdan yardım ettikleri (kredi çekerek) belirtilmiştir.
4. Gelecek yıllarda yaşanması muhtemel ve Bursa'yı da doğrudan etkileyecek problemlerin başında şehirde yaşayan ve maddi açıdan dağ yöresindeki aile büyüklerine ihtiyaç duyan insanların bu desteğin kesilmesi durumunda yaşayacakları zorluklardır. Yaşlı nüfusun çokluğu ve genç nüfusun gittikçe azalması bu desteğin ileriki yıllara sona ereceği gerçeğini ortaya koymaktadır.
5. İlçede mevcut olan meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerinin ilçe kültür ve yaşamına oldukça katkısı olmakla beraber belli konularda ilçe sakinlerinin dışarıdan gelen öğrenciler ile gelenek ve görenekler bağlamında zaman zaman uyum sorunu olduğu belirtilmektedir.
6. Sulama olanaklarının yetersizliği sebebi ile ilçede yetiştirilen tarım ürünleri oldukça sınırlı sayıdadır. Bazı alanlarda bu yüzde sadece hububat ürünleri üretimi yapılabildiği, ürün çeşitliliğinin artırılması için sulama projelerine ve tesislerine ciddi ihtiyaç olduğu belirtilmektedir.

3.2. İlçede Yapılması Hedeflenen ve/veya Düşünülen Projeler

1. Balıkesir-Kütahya yolu bitirilme aşamasındadır. Açılışı yapılmış olmasına rağmen belli noktalarda yapım ve onarım işler devam etmektedir. Ulaşım olanaklarının ve kalitesinin artmasına bağlı olarak ilçe terminalinin geliştirilmesi ve yenilenmesi için İller Bankası ile görüşmeler yapılmaktadır.
2. Özellikle sulama amaçlı kullanılmak üzere Ballısaray Göleti'nin oluşturulması ve geliştirilmesi planlanmaktadır. 10 köyün yararlanması hedeflenen proje ile kavun, karpuz, domates gibi su isteyen ürünlerin yetişmesine imkân sağlanması ve ürün çeşitliliğinin artırılması hedeflenmektedir.
3. Ilıcaksu köyünde yer alan, bakımsız ve sınırlı olanaklara sahip olsa da sağlık açısından kullanılan kaplıcanın ciddi şekilde yenileme ve bakıma ihtiyacı vardır. Özellikle romatizma rahatsızlıklarına iyi geldiği belirtilen kaplıcanın termal (sağlık) turizme kazandırılması ilçe açısından faydalı olabilir.
4. Karaca Göleti'nin eko-turizme kazandırılması için bazı çalışmalar yapılmaktadır. Gölet çevresinde, bungalov evler, hara, kamp yeri, mesire alanı, kayık olanakları vb. olanakların sunulduğu ve yöre haklı başta olmak üzere, Bursa ve Kütahya ikamet eden insanlara alternatif dinlenme ve tatil alanı oluşturulması ilçedeki doğa turizmi potansiyelinin ortaya çıkarılması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.
5. İlçe için bir dönem önemli bir gelir kaynağı olan ipekböcekçiliğinin tekrar canlandırılması için proje çalışmaları yapılmaktadır. Bursa Valiliğinin koordinasyonunda ve Hayvancılığı Geliştirme Vakfı tarafından yapılması planlanan ve 70-80 bin TL dolaylarında bir maliyeti olacağı tahmin edilen projede geri dönüşümün 3-4 yıl olması beklenmektedir (İlgili proje kapsamında KozaBirlik tarafından alım garantisi olan ipekböceği kozalarının yıl içinde 2 aylık bir uğraş gerektirdiği belirtilmiş ve kg fiyatının 2011 yılında 23,5 TL olduğu söylenmiştir. Gelir açısından önemli sayılabilecek bir kaynak olarak değerlendirilebilecek olan bu proje için ilçede köyler özelinde 3 farklı yerde dut bahçesi kurulması ve bu proje ile yaklaşık 30 hanenin (Bursa'da şu an 55 hane bu işi yapmaya çalışıyor) tekrar ipekböcekçiliği ile uğraşması hedeflenmektedir.

6. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Kırsal Kalkınma Destekleri kapsamında fide dağıtım faaliyetleri yapılmaktadır. 2003'ten itibaren sürdürülen 10koyun-1koç projeleri devam etmektedir.
7. İlçede Uludağ Üniversitesine bağlı olarak faaliyet gösteren ve mevcut durumda 400'e yakın öğrencinin öğrenim gördüğü Aşçılık Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. Bu okula ek olarak Turizm Otelcilik Meslek Yüksekokulu ve Turizm Seyahat Meslek Yüksekokulunun açılması planlanmaktadır. Bu sayede ilçedeki öğrenci nüfusunun 600 dolaylarına yükselmesi beklenmektedir. Öğrenci kapasitesinin artmasına bağlı olarak ilçede şu an yapılmakta olan bir öğrenci yurdu da mevcuttur.

3.3. Bölge ve ülke kalkınması için gerekli alanlar hakkında ilçe görüşleri

1. İl içinde bile farklı ekonomik alanların olduğu gerçeği etrafında özellikle ilçeler bazında pozitif ayrımcılığın yapılması gerektiği, teşvik ve destek mekanizmaların ilçe özelinde şekillendirilmesinin bölge kalkınmasına önemli katkı sağlayacağı belirtilmektedir.
2. Ülkemizde sanayi odaklı bir gelişme strateji izlenmesine rağmen tarım sektörünün ülke için elzem olduğu unutulmamalıdır. Bu amaçla başta ticari anlamda olmak üzere ürün çeşitliliğini artırıcı mekanizmalar geliştirilmeli, organik ürün üretimine yönelik çalışmalar ön planda tutulmalıdır.
3. Potansiyeli olan bölgelerde, bacasız sanayi olan turizm fırsatları değerlendirilmeli, bu bölgelere yönelik tanıtımlar yapılmalıdır.

3.4. BEBKA Proje Çalışmaları

1. **Teklif Çağrısı:** 2010 PTÇ-Sanayi & Turizmde Rekabet Gücünün Artırılması-Kar Amacı Gütmeyen
Proje Adı: Bursa İli Harmanlık İlçesinde Sürdürülebilir Ekolojik Turizmi Geliştirme Olanakları
Başvuru Sahibi: Harmanlık Kaymakamlığı
Sonuç: 60/Başarısız
2. **Teklif Çağrısı:** 2011 DFD
Proje Adı: Harmanlık İlçesi Tarımsal Eylem Planı
Başvuru Sahibi: Harmanlık İlçe Tarım Müdürlüğü
Sonuç: 67/Başarısız
3. **Teklif Çağrısı:** 2011 PTÇ-Sosyal Kalkınma-Kar Amacı Gütmeyen
Proje Adı: Bal Üretir Harmanlıklı Kadınlar
Başvuru Sahibi: Uludağ Arıcılık Derneği (Başvuru Osmangazi İlçesinden)
Sonuç: 56/Başarısız

Kaynaklar:

İlgili rapor, Bursa İlçe Tarım Müdürlüğü, Wikipedia ve ilçe ziyaretlerinden,
http://www.xn--harmanck-zkb.gov.tr/default_B0.aspx?content=1013
<http://bursa.meb.gov.tr/>
http://harmancik.uludag.edu.tr/?page_id=62
kaynaklarında elde edinilen bilgilerle oluşturulmuştur.